

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

székelyi szállítás :
külső monostorutca 152 szám alatt.

Az a hetenként négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
A székelyi szállítás : a hírdetés ár : négyhatszáz sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. c. c. a minden hírdetés a 30 kr. helyett. Előzetes a hírdetés a kiadó hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL :
Könyvtár, STEIN J. könyvkereskedése.

Augustus 6-dikán.

Δ Habár Fehér Márton barátomnak püspökünk ő nmltga beszédére tett észrevételei némi czáfolatot tanáltak ezen hírlap 108-dik számában : de azon fontosság, melylyel ő nmlgának beszéde hazánkban általánosan fogadtatott, kényszerít, hogy pótlólag én is felszólaljak.

A jelen napok hazánkra nézve igen nevezetesekek. Ezer évtől fogva, sőt talán Ázsia fensíkjaiban laktunkban sem volt soha, hogy nemzetünk jogai a hódolatnak vagy hatalmasnak kegyosztásán alapultak volna; a szabad nemzet fejedelmeivel kötött kölcsönös szerződésekben határozta meg, hogy az állam bátorsága és jólléte céljára, minő jogokkal bírjon a végrehajtó hatalom, miként gyakoroltassék a nemzet és fejedelme közös egyetértésével a törvényhozás, és az állam minden ügyei mikép vezéreltessenek. Soha dolgainkba más állam tisztviselői s férfiai még belé nem szólhattak, rólunk nem rendelkezhetek.

A jelen kor az anyagiság kora, kényelmesen akar mindenki élni ha az iskolának porát néhány évig tapodta; nem fér többé reá a kézi munka, egy kis irka-firka, ha igazságot nem, de mások elleni tervet ha tartalmazott, alkalmas eszköznek tartatik a végre, hogy azok, kik „fodere non valent, et mendicare erubescunt“, a mások munkái által a föld gyomrából kicsikart természetadományokban kényelmesen megosztozzanak. A kis ausztriai főhercegség, a mellék örökös tartományokkal nem képes munka nélküli kényelmes életet adni mindazoknak, kik ott az iskolákban valamit tanultak; a velek rokon, az ő érdekeit iránt érdekelt államférfiaknak be kell tehát őket csempészni hazánkba, hogy itt irka-firkáik után élhessenek!

Nem valami felsőbb eszme; nem a dynastia és annak érdeke, mely csak is Magyarország legitím jogaival ragyoghat ismét; nem a birodalom fenállása, mely csak a magyarhoni basison nyerheti vissza hatalmát, hanem a kenyérkérdes az ellensége hazánk autonómiájának és alkotmányos állásának. Innen azon düh, melylyel inspirált és subveniált hírlapjaik igazunk ellen törnek; miket azon ármány, melylyel a megkoronázandó királyt körülhálózák; innen azon ellentét, hogy a fejedelm bizalmával megajándékozott tanácsosok készek a felségnek szerződéseken alapuló legitím jogait összetörni, ezeket az erőhatalomnak forradalmi ingatag basisával fölcsereálni, az ő hatalmát, dicsőségét, az általok a végbukás örvényéhez sodort financiajának megmentését, az eljátszott nagy hatalmi befolyásnak a keleti kérdés megoldására oly szükséges helyreállítását aláadni; mert rokonik és barátaik számára magyarhazánk területén lelmi módok szükségesekek multhatatlanul.

Es midőn Magyarország független törvényes állásával Erdély unioja oly szoros kapcsolatban áll; midőn hazánkat csak is darabokra szakgatva vélik törvényes állásából kiforgathatónak : annál kevésbbé tartottam helyesnek egy oly döntő beszéd ellen, mint a püspök ő nmlgáé vala, Fehér Márton barátomnak észrevételeit, mert valamit jelenleg igazunknak csakis a közegyetértés adhat súlyt, ugy hazánk ellenei a legkisebb divergentiát, mi köztünk mutatkozik, mindig felhasználják ellenünkben; és a legbádatabb ürügytől se tartozkodnak vissza.

Például állhatott volna Fehér Márton visszatartoztatására a „Felség“ és „Felséges ur“ czimek felett folyt vita. Hiszen mindnyájan tudjuk, hogy midőn némely törvényhatóságaink a régebbi hosszszas czimezések helyett a franczia „Sire“-nek ezen magyar fordításával éltek : dynastia-ellenes vádakat süttogtak éppen a német államférfiak, kik saját nyelvön ki se tudják fejezni a Felséges urat, és Felséges urunkat; mert ok Euer Majestaetet mondanak; az unsere vagy meine Euer Majestaetet pedig nyelvök meg nem szenved.

Megtörtént, hogy Fehér Márton barátomnak a leghazafiasabb érzések közt, de egy kis kötekedésnek nem tagadtatásával tett észrevételeit kizsákmányolták elleneink, hogy ha lehetne, azon beszéd gyöngítsék. Imé eléállott a „Siebenbürger

Bete“ éppen Fehér Márton észrevételeivel azon ráfogása tekintetében, hogy a püspöki remek beszéd senkit se elégitett ki. A „Siebenbürger Bote“-ról pedig nyilvános titok, hogy az most is Ex-Bezirkerek befolyása alatt áll.

Ezen Ex-Bezirkéri állítás ellen szóljon Magyarhonnak a Királyhágon túl és innen nyilvánult közvéleménye, mely azon beszédben saját eszméit és meggyőződését látta kifejezni.

Egyébíránt magára a felhozott dologra nézve sincs igaza Fehér Márton barátomnak. Két állítást szemelt ki ő, mint czáfolandókat; egyiket azt, hogy a magyaroknál és székelyeknél az aristocratiai elem a túlnyomó; másikat, hogy a polgári rend nevezetesebb része inkább más nemzetekből elmagyarosodott vagy bevándorlott egyénekből támadott és veszi most is erősségét.

Fehér Márton az aristocratianak sajátoságos értelmet adott észrevételeiben, nem pedig azt, a mit azon név alatt közönségesen értünk. Ő az aristocratia nevet csak is a főrendre, vagy hogy tisztábban kifejezzük : a hercegekre, grófokra, bárókra kívánja kirekesztőleg érteni. Ha szabadságot veszünk magunknak egy technicus szónak nem a közhasználatban levő értelmet, nem azt, a mit alatta a szónok értett, hanem önalkotta definitionkat adni, nincs a földön beszéd melyre a legezifrább czáfolatokat meg ne írhasuk. Jól tudjuk mi az 1848 előtti fogalom szerint az aristocratia értelme : az egész nemesi rend, a köznépek a közigazgatásra befolyásból kizárásával. Ezen nemességhez, mint aristocratiahoz, tartozott a főrend szintugy mint a legszegényebb nemes ember. S tagadhatja-e Fehér Márton barátom, hogy ezen aristocratiai elem 1848 előtt ne lett volna túlnyomó? tagadja-e, hogy miután ez — értve nem csupán a magyar, de román és szász nemzetiségű nemességet is — 1848-ban a polgári szabadságnak azelőtt csupán általa élvezett teljességét az azelőtt abból kizárva volt köznépre is legitím uton, az az : törvényhozás által kiterjesztette : jelenleg is — dacára minden ellenséges bujtogatásoknak — fenmaradt ezen hajdani aristocratianak tagjai számára azon befolyás a köznépre, hogy az alkotmányos jogok helyreállításának oly sok küzdés, áldozatok és szenvedések közt előharczosa legyen. Megvan az igazságnak azon győző ereje, hogy támadjanak fel bár üldözésre tiszser Róma hatalmas imperialai, — árulja el harmincz ezüst pénzért éppen a tanítvány, kit megvált, feszíttesse föl az államférfi, ki az üldözök honában idegen, és elnyomó : de a keresztfán is istenivolta szerint fog dialalmaskodni. És miután hajdani aristocratianak az örök igazság keresztje alatt, annak tántoríthatlan igazsága, és kitoréseket nem ismerő szelidsége szerint küzd : van és lesz hatása.

Volt talán idő ezelőtt ezer évvel, mikor a magyar nemzetnek minden tagjai egyenlő joggal bírtak : de már a vezérek alatt ezeknek és vezértársaiknak aristocratiai befolyása valt; kifejtették ezt a feudális institutiok, a mennyiben a kereszténységre tért magyar nemzet nyugot Európa országaitól átvette. A székely nemzet, ha a lovasoknak, s a később felszínre jutott primoroknak aristocratiai jogait tagadjuk, tovább tartotta meg a jogegyenlőséget; de az újabb időkig nem, mert tudjuk mindnyájan a János Zsigmond fejedelem alatti segesvári országgyűlésen hozott határozatot, mely a nemzet egy részét jobbagyságra kárhoztatta az eredeti institutiok megszégésével; és ismerjük azon folytonos tendenciát, melylyel fejedelmeink és megyei nemességünk a feudális intézményeket a székelyföldre is becsempészni törekedett.

Vegye azonban fontolóra Fehér Márton barátom, hogy püspök ő nmltga nem historica dissertatiot tartott országgyűlésünkön a felső házban a nemzet ősi intézményeiről, hanem a jelenlegi tényezőket, s ezekből kifolyólag az unionak Erdély bármely állasu és nemzetiségű polgáiraia üdvös és hasznos voltát fejtegette beszédének azon részében, melyre észrevételeit tette.

Hogy pedig a városokat illetőleg szintugy igaza volt ő nmltgának, ám ha kételkedik Fehér Márton

barátom, tekintsen újra az általa hajdan jól ismert, de talán elfelejtett Marosvásárhelyre, a székely nemzet első városára, melyben azon székelyek utódit, kik elsőkké alkották volt hajdan a várost, legfelebb ha a szalmás utcában tanálna fel.

Szász nemzeti gyűlés.

Az aug. 5-diki ülésben napi renden volt néhány indítvány a nagysinkai, brassói és szászvárosi követ részéről, és a fels. kir. kormánysszékhez intézendő felirati javaslat, az ideiglenesen felállítandó szász főtörvényszék statútuma tárgyában. A bizottmányilag megvizsgált tervezet előadó dr. Guiszt végérvényes határozathozatal végett előterjeszti, felolvasván a fogalmazványt, mely így szól :

Felséges királyi főkormánysszék !
A szász nemzeti egyetemnek egyik legfontosabb feladata volt mindig a szász földön az igazságszolgáltatás folyamáról gondoskodni.

A jelenleg összegyűlt szász nemzeti gyűlés is működésének kezdetén azonnal kiterjeszté figyelmét ezen törvényes hatáskörébe eső feladatra.

Erre annyival inkább kötelezettnékké érte magát, mivel a f. marcz. 31-diki legmagasb határozat által az osztrák polg. és bünt. törvényeknek Erdélyben egyelőre további fenállása rendeltetvén, s az egy ideig törvényhatósági minőségétől megfosztott szász nemzeti egyetem is visszaállítatván, büntető ügyekre nézve az igazságszolgáltatási közegeknek jelenleg sokkal fontosabb feladatuk van, mint régebben, egyszerű viszonyok és törvények idejében.

De minél inkább belátta ezen nemzeti gyűlés feladatainak jelentőségét és nehézségét, annál érettebben megfontolá, hogy a tudomány és tapasztalat bizonyítására szerint a jó igazságszolgáltatásra és egy ép jóélet fejlődésére nézve csak a törvényszékek állandósága és függetlensége nyújt kellő biztosítékot, annál inkább megiszlárdult azon meggyőződés, hogy a szász nemzeti egyetem mivelta és szerkezeténél fogva többé nem alkalmas megfelelni az újabb korban egy főtörvényszék igényeinek. Mert nemcsak hogy a bírói és köz-igazgatási és törvényhozási működés, mint az a szász nemzeti egyetem mostani szervezetéből foly, azon fejlődési álláspontból, a melyet a mostani művelt népek elfoglalnak, természetellenes s ennél fogva elégtelennek nevezhető, hanem még hozzá azon körülményben, hogy a nemzeti gyűlés alkotmányosul csak időszakonként és pedig egy évben legfeljebb kétszer ülhet össze, legyőzhetetlen akadályok rejlik azon mindenkifelelt szükséges állandóságnak, mely különösen a hűntető eljárások, a váltóügy, a birtokháborítások s többefélre nézve egyáltalában nélkülözhetlen.

Ennek megfontolása után a nemzeti gyűlés ösztönserőleg jött azon elhatározásra, hogy az őt alkotmányosul megillető igazságszolgáltatási jog gyakorlására egy, az állandóság és függetlenség tulajdonsaival bíró közeget teremtsen, melynek fenállása és tevékenysége az igazságszolgáltatásra nézve a törvényhozás után életbeléptetendő reformokkal szemben, természetesen, csak ideiglenesnek tekinthető.

Ezen határozat értelmében a muz. gy. az idemelékelt statútumot egy-egy ideiglenes állandó fölébbviteli törvényszék iránt megállapította, s most bátor azon szorgos kérésrel járulni a kir. főkormánysszékhez, hogy ezen statútumot, ő es. k. apostoli felségének, legkegyelmesebb urunknak, a legűhesebb és legengedelmesebb nemzeti gyűlés legalázatosb esdeklése mellett legmagasb szentesítés végett haldéktalanul fölterjeszteni sziveskedjék.

Ezen statút egyes végzéseiben igyekeztünk az unjonnan alkotandó fölébbviteli törvényszéket a bíróiiszt állandósága és függetlenségének fenemlített alapjára fektetni. Ellenben ama rész, mely az állomások betöltése, a szükségletek, a hatáskörre vonatkozik teljesen a szász nemzeti alkotmány elvén nyugszik.

Ezután következik a rendszeresített hivatalos és fizetésarányok körülményes igazolása, s kérelem aziránt, hogy a statútum szerint meghatározott fizetések havonkénti 4640 o. é. frt. előlegszétekben a főtűk elnökének nyugtávyára utalványoztassanak, s végül :

A tisztelettel alolrt nemzeti gyűlés azon kedves hitnek engedi át magát, hogy a magas főkormánysszék a közjó iránti buzgalmánál fogva az itten elősorolt kérelmeket nemcsak a lehető leghamarább legmagasb helyre fölterjesztendi, hanem azokat a legmelegebben is támogatja, s az által az összes szász nemzetet legűzintébb hálára kötelezni méltóztatand.

N-Szeben, 5. aug. 1861. A szász nemzeti gyűlés.

Ennek felolvasása után egyes pontokra nézve élénk vitaközás fejlődött ki. Donozsa ezen felirattal nincs megelégedve, a mennyiben már kijelentett nézetével összhangzólag újabbantiltakozni kénytelen ezen főtűknek „s z a s z“ elnevezése ellen. Ezen vita folytán a szászvárosi királybíró kívánta, hogy ellennyilatkozta a jegyzőkönyvre fölvetések s jegyzőkönyvi kivonatban a fölterjeszhez mellékelve a legfőbb törvényhatóság elibe terjesztessék. A kívánat első része teljesített, az utóbbi ellenben elejtetett. Végül a fogalmazvány nagy többséggel elfogadtatott, s átadatott a nemzeti ispánnak azon kéréssel, hogy annak a statútummal együtt leendő elküldéséről gondoskodjék.

Küküllőmegye bizottmányi gyűlése. (Dicső-Szent-Márton, aug. 5-kén.) Főispán a gyűlést megnyitóbészédében

és bizalma; és e hitnek érzetében köszöntünk mi nektek s örök hálával vagyunk nektek lekövete.

Végre kérünk beunteket, hogy a szt.-mártoni gyűlésünkben kimondott a Szt. István koronája alatt élő valamennyi nemzet szabadsági és nemzeti jogainak solidaritására figyelmeztet. Mert mi azt tartjuk, hogy a nemzetiségi egyenjogúság nagy és tettesleg eszméjének életképességét csak úgy biztosítjuk, ha e nagy történelmi együttlétbe mind-ezek nemzeteket egymást viszonyosan segélyező tevékenységre indítjuk. Ugy sem fog nekünk szlávoknak mindaddig semmi sem sikerülni, míg nem a szt. István koronája alatt lakó minden egyes szláv néptörzs, a szláv viszonyosság hitében egyfolyán mindyáért, mint saját magáért fog fellátni és cselekedni. E hit nálunk oly erős meggyőződésé vált, hogy kötelezve érezzük magunkat, hogy a mellékelt, a magyar országgyűléshez intézett emlékiratot, mint Szent-Mártonban tartott nemzeti gyűlésünk eredményét, veletek közöljük, tudassuk és fiteket kérjük, hogy ez emlékiratot figyelemre méltónak tartsátok s a benne kifejezett nemzeti kívánataink eredményét biztosítani, szóval és tettel sziveskedjétek.

Mi ezennel sem mulasztjuk el, hogy mindazt, mit a jog és igazság ösvényén, nemzetiségünk megővására s megerősítésére teszünk, veletek közöljük s fiteket érteljes közreműködésre bizalmasan felszólítsunk. Kérünk is egyúttal egyszer mindenkorra, az 1848 és 49-ben nemzetiségünkért a rokon törzsek által ontott vér, a ti és a mi multunk nagy és fájdalmas emléke, a ti és a mi szláv szellemeink jösemlekei, a ti és a mi jobb jövőnk alapos reményei nevében, hogy bennünk legszívesebben lekövött testvéreiteket, mindenütt és mindenkor testvéri értelemekkel segítsetek és bátor szíveitek és kezeitekkel megvédjétek.

Horvát országgyűlés.

A július 31-i ülésben tárgyalás alá vétették a reichsrathba küldés iránti kir. előterjesztvényt, Stojanovic kijelenti, hogy sem ezen, sem általában semmi más birodalmi tanácsba követeket küldeni nem lehet. (Az ezen nyilatkozat élénken tapsoló karzatot a bán rendre utasítja). Ő azt indítványozta, hogy a királyi propositura az választások, hogy azt tárgyalás alá venni sem lehetett. A központi bizottmány javaslata már el van vetve, Prica és Kvaternik urak javaslatai a ház tudomására jutottak. Ő elvileg egyiket sem pártolhatja. Prica ur javaslata által leglényesebb jogaink ingattatnak meg: Kvaternik ur pedig szépen van ugyan kidolgozva, de nincs benne pozitívum. Szólok fölül jelenti ki, hogy a hármak királyságának, mely Ausztriával örökké csak személyes unióban állott, ősi alkotmánya teljesen viszszaadassék. Ennek lényege pedig az, hogy csak a koronás király hozhat törvényeket, az országgyűléssel egyetértve. A nemzet soha sem ismert oly tárgyat, melyben a király, saját teljhatalmából hozhatott volna törvényt: s e törvények között egyik legfontosabb, hogy az ország fainak vére és vagyona fölött önállóság rendelkezett. Ezekből következik, hogy az uralkodó e jogokat a legközelebbi patenssekben magának sajátította, és hogy mi ily intézkedések érvényét magunkra nézve soha el nem ismerhetjük. Miután Ausztria és Horvátország között örökké csak személyes unió volt, fel nem foghatja a kormány intencióját, melylyel az országgyűlést képviselő-választásra hívja föl a birodalmi tanácsba. Ebből látszik, hogy a kormány nem létezőnek tartja ősi alkotmányunkat.

Valóban: difficile est satyram non scribere, ha megdondjuk, hogy arra szólítottunk föl, hogy alkotmányos módon tanácskozzunk a birodalmi tanácsba való választásokról, holott ősi alkotmányunk még nincs visszaállítva. Mindenekelőtt ennek visszaállítását kell tehát követelnünk. Erre nézve kezességet a febr. patensben találni nem tud. Ő nem akar alkotmányt kegyelemből, hanem a régi alkotmányt, vagy semmit. Van két nagy jelentőségi momentum, mely bennünket arra tanít, hogy a kegyelemből adott alkotmánytól úgy lehet félni, mint az ég tüztől. Egyik az 1849. mart. 4-diki alkotmány, mely csakhamar vissza is vétették. Ki kezesséki, hogy a febr. patens is vissza nem veszik egy hó alatt? Második momentum a magyar országgyűlés feliratára adott legújabb leirat: ebben azon kifejezés is előfordul, hogy a király azért nem ismeri el az 1848-ki törvényeket, mert arra személyesen kötelezve nincs. Ez nagyon forradalmi alapelv. Ha a bécsi miniszterek, és azok közt Schmerling, így gondolkozik, akkor szívéből óhajta szónok, hogy király, ki előtt térdet hajt, ily tanácsadóktól mielőbb megszabaduljon. Hogy lehessen binni, hogy ily elvek mellett, minőket ezek a király szájába adnak, régi jogaink biztosítva legyenek. A világ teljesen felfordult, ez előtt a fejedelmek küzdöttek a legitimitás mellett, most a nemzetek teszik azt, míg a koronák tanácsosai egyenesen ellene dolgoznak. 1527. és 1712-ben, midőn szerződéseket kötöttünk az uralkodóházzal, nem kérdeztük a magyarokat, s ezt most se szabad tennünk. De ha a magyarok csak legcsekélyebbet is engednek jogaikból, nekünk őket követnünk soha sem szabad. Ugy hiszi, nincs itt egy képviselő sem, ki meg ne volna győződve, hogy e kérdést önállóan is megoldhatjuk, mert önállásunkat már kijelentettük.

Sokan azt állítják, hogy a bécsi kormány a mi és a szerbek mozgalmait pártolja, azt mondják: aula est pro nobis! de erre el lehet mondani: „timeo Danaos et dona ferentes.” Eppen ezen politikája által bizonyítja be a bécsi kormány, hogy Magyarországot a mennyire csak lehet, szét-darabolni akarja, hogy ezáltal annak alkotmányát annál biztosabban megsemmisíthesse.

Briglevics szintén a birodalmi tanácsba való képviselő-küldés ellen van. Stojanovic mellé nyilatkozik s egy módosítványt nyújt be, mely ki fog nyomtatni.

Kvaternik. Meleg szavakkal védi javaslátát, melyet Ausztria ellenében ultimátumnak tekint, mely ha el nem fogadtaték, Európa előtt jogaitak fentartja.

Vrbancics nem akar követeket küldeni a birodalmi tanácsba. Elismeri ugyan, hogy vannak közös érdekek, de ezek elintézését az ősi alkotmány visszaállításától kell föltételezni. Szólok a középponti bizottmány többségének ja-

vaslata mellett szavaz, azon kijelentéssel, hogy később azokra nézve módosítványokat fog ajánlani.

Dr. Ilasevics jellemzi a birodalmi tanácsot s az abban uralkodó két pártot: a centralistákat (németek) s a föderalisták vagy autonomistákat (szlávok, csehek, lengyelek) ilykép szervezett birodalmi tanácsba hordvát nem mehet.

Az aug. 1-i ülésben Babics így szólott: Monjünk, vagy ne menjünk a Reichsrathba? Szólok kijelenti, hogy ő a Reichsrathba választani sohasem fog, s ha megválasztatnék is, el nem menend. A nemzet éppen úgy fél a Reichsrathtól, mint az utolsó 12 év zsarnokrendszerétől. A Reichsrath nem lehet alkotmányos életünk organuma, sőt inkább azon fegyver, a melylyel Schmerling a központosítás politikáját gyámoltja. Ő a maga részéről semmi körülmények között nem nyilatkozhatik a Reichsrath mellé, inkább akarván elveszíni mindent az erőszak által, mint önkényt lemondani a legcsekélyebből is. Ha a Reichsrathba belépünk: nem vagyunk többé osztrák provincia sem, hanem a német szövetség egy részese, utunk Frankfurt felé vezet.

Balog a Reichsrathba menetel ellen beszél; nem nyujt az nekünk biztosítékot. Nem rég olvasá, hogy nekünk igérik Dalmatiát, ha bemegyünk a Reichsrathba; éppen így ígérhetik tán a magyaroknak ugyanez áldozatért Horvátországot. Ő nem bízik, és ezért Stojanovic javaslatára szavaz.

KÜLÖNFÉLÉK.

— (Gyászshir.) Baricz Amália, maga, és egyetlen fia Sipos János főkörmányszéki inok, s menyje Horváth Berta, és a kis unoka János nevűkben, szomorúan jelenti edes atyjának s illetőleg a nagy apának és szép apának, Erdély nyugalmazott főorvosa Baricz Jánosnak f. év aug. 9-kén éjjeli fertály 12-re, életének 86 dik évében, agg-kórságból következett halálát. A megért gabonaszál önként hajlja le fejét a sarlónak; a magával csendességbe jött lélek, egy hosszú életnek kiállott változásai után, a halállal megbarátkozva hagyja hátra a földet. Ezen gondolatban, valamint azon meggyőződésben is, hogy az elhunyt tisztas öreg, mint a szenvedő emberiség hű és bizalmas barátja, becsülettel futotta meg pályáját: vigasztalást s megnyugvást keresnek hátramaradtjai. A tisztas öreg emberbarát szíveomlott porhajléka f. hó 11-én d. u. 5 órakor belmagyar-utezai 418 számú házából, egy halotti beszéd és ima után fog végnyugalmának helyére a köztemetőbe kivitetni. Minden jóakarók és barátok! A szerelmes orvos — már csak egy jobb hazából — köszönt titeket! Kol. 4, 13. Kolozsvárt, aug. 10-ik napján, 1861.

— Tordáról írják nekünk, hogy folyó hó 5-én esős vihar alkalmával a görög nemegyesültek tornyát tetejét menyköcsapás érte, mely a sűrű zápor ellenére is csakhamar az egész imaházat, minthogy fenyőfából volt, lángválvál elborította. Egy magyar ember V. nevű fejszéjével a tetejét betörte, s több imaházi szert megmentett a dühödő elem pusztításától. Kik benne szoktak imádkozni, azok téj után futottak, hogy azzal oltás a tüzel, mert azt hiszik, hogy víz nem oltja. Víz nem is olthatta, magas hegyen léte miatt vizet oda, minthogy kut nincs közelében, vinni nem lehetett hirtelen, s így elhamvad az épület; harangjai is elolvadtak. Ugyanakkor Keczen tül lévő hegyen fennállott fedeles festett képes szentélyt is a vihar helyéből kiemelte, s eldöntötte.

— A „Kronst. Ztg.”-ot értesítik Szeredabelyről, hogy Pojana nevű faluban, folyó hó 2-án este felé két finácnot, szolgálaton kívüli sőtájuk alkalmával, három román, éppen a falun kívüli kereszt közelében megtámadott, s egyiket borzasztó kegyetlenséggel meggyilkolták. Tudósító szerint a szomorú eset oka a pénzügyi öntézmény elleni gyűlöletben s különösen ez idő szerint a dobány miatti zaklatásban rejlik. A gyilkosok odább állottak, mert a község nemcsak hogy a törvényszéki bizottság odaérkezéseig egy lépést sem tett üldözésekre vagy kinyomozásokra, sőt a bizottság eljárásbani segédletre is csak szigorú fellépés által volt rávehető.

— Peszi lapok szerint e hó 6-án mintegy 60 képviselő tiszteleggett, az öreg Hunkár vezetése alatt, Batthyányi Antonia grófnő ő mlgánál az egykori magyar miniszterelnök özvegynél.

— Legújabbban a következő pesti polgárok nyertek legfelsőbb engedélyt neveik megmagyarosítására: Rosenfeld Rózsai, Rainer Rajnai, Unger Magyar, Groszman Szepesi és Schullek Sulyok nevre.

— Pozsony- és Nyitra megyék osztrák határai mellől a tótajku magyar népek az adóbehajtás sulya alatti példás kitartásáról tudósítják a lapokat. Legtöbb katonát az előjárókhoz tesznek, néhol csak is ezekhez. Egből községe folyamodott a pozsonyi cs. kir. pénzügyigazgatósághoz az adóbehajtás elhalasztására s éppen azért mindjárt katonát kapott.

— A birodalmi kormánylap július 27-ről egy bélyeg-dijra vonatkozó rendeletet közöl, melynek czimsoraiban ott áll, hogy a „Szerb vajdaságra és temesi bánságra” is kiterjed. A rendelet kiadói, ugylátszik vagy semmit sem tudnak a tíz hó alatt történetekről, vagy még az 20 diki diplomát sem tekintik kötelező erejűnek.

— A pesti ugynevezett kobányai szőlőben a földalatti nagy kivágások miatt 300 □ ölnyi szőlő beszakadt, egy pinzemestert és egy kocsiat agyonzuzott, s a szőlő alatti pinzetlegre oly nagy légnymást gyakorolt, hogy egy 60 akós bordó kifogatott a helyéből s az elzárt vasajtókat felpattantotta.

POLITIKAI HIREK.

— Mihály, Szerbia fejedelme, a rendkívüli szerb nemzeti szkuposina folyó hó 18-án egybehívattas végett, július 31-dikén következő rendeletet bocsátott közre: „Kivánságom levén népem véleményét némely közhasznú intézkedések iránt kihallgatni, rendelem: Hogy hivassék egybe folyó hó 18-dik napjára a rendkívüli szerb nemzet szkuposina. Kivánom egyszersmind népemet a hosszabb utazás és idő-

vesztéstől megkímélni, s ezen rendkívüli nemzet szkuposina gyűléshelyét Kragujevacot, mint az ország központját, rendelem. A belügyminiszteriumnak meghagyatik ezen rendelet foganatosítása, mely egyúttal hivatalból működését a nemz. szkuposina tartama alatt Kragujevacra teendő át, hivatalnokaiból annyit vívén magával, a mennyi ügyeinek elintézésére szükségeltetni fog.” Ezen legm. rendelet folytán a belügyminiszterium a követek azonnali megválasztása végett körlevelet bocsátott ki, melyet azonban mi, hely szüke miatt, legalább ez alkalommal nem közölhetünk, s csak azt jegyezzük meg, hogy reánk nézve sokkal nagyobb fonsassággal bír mind a szerb nemzeti szkuposinának épp most történt összehívása, mind pedig a moldva-oláhországi dolgok állása és folyama, mint azt tán némelyek hínék.

— Egyébiránt a külföldi sajtó jelenleg főképe a római kérdéssel foglalkozik, mely a megoldásra megért, — mint a gyümölcs, melyet a legkisebb szél is lepottyannal fenyeget. Az európai közvélemény szele pedig keményen kezd fújdogni. Mindamellett legutóbbi tudósítások szerint, daczára a Goyon tók és msgr. Merode közti komoly következményekkel fenyegető botránynak, utóbbit nem hajlandó elbocsátni. Ebben az egész historiában feltűnő az, hogy a francia hivatalos lap még mindig hallgat a legújabb római eseményekről, s ez által mindenféle csacsakásokra szolgáltat alkalmat. Mindenki várja, hogy mit fog tenni a pápa? s a félhivatalos lapok azt állítják, hogy az egész ügy el fog enyészteni a papdhadgyér elmozdításával.

— Jakab atya, Cavour gyontatója, azt nyilvánította volna a sz. atya faggatásai ellenében, hogy a gyónási titok szentségét nem sértheti meg. Egyébiránt augusztus 3-ról szóló sürgöny szerint Jakab atya nemokára ismét Turinban lesz.

— Az orosz-osztrák szövetség felől indított czélzatos hírek alkalmassal örökre elnémulnak az orosz érdeket képviselő „Nord” komoly, mondhatni hivatalos hangú czáfolata következtében, melyszerint a két ndvar közt kibékülésről szó se lehet. Oroszországnak — úgymond a „N.” — nem áll se politikai, se anyagi érdekében bensőbb viszonyba lépni Ausztriával; annál kevésbé lehet szövetségről szó, minthogy ez csak Ausztriára nézve lenne előnyös, Oroszország pedig csak a terheket hordaná. Az „Opinion Nat.” pedig azt mondja: Az orosz-osztrák szövetség csak a magyar és lengyel mozgalmakat illetőleg jöhetne létre, s következései csak azon esetre terjeszkehetnek tovább, ha a szövetség Porosz- és Angolország belépével növekednék. Azonban Anglia nem léphet be forradalom elleni szövetségbe, mivel az olasz forradalmat pártolja, s a forradalom törvényességét elismeri Lengyelországban s másutt. A porosz király látogatása pedig arra mutat, hogy az osztrák császár s az orosz czár Vilmos királyban nem igen számitath szövetséges társra.

— A württembergi kamara erőlyes szót emelt a kurhesseniek régi alkotmányának visszaadása mellett, melyet a hesseni kormány alattvalóitól jogtalanul elvett.

— Mint az „Ind. Belge” írja, folyvást és mind bizonyosabban beszélik, hogy az orosz arisztocrácia összekövetést forral, melynek czélja Oroszország számára alkotmányt szerezni még pedig a czár és a czári család láb alól való eltakarítása által. Meleg van hát az északi medve vaczában is.

— Némely lapok a porosz király Chalonsba utazását kétségbe vonják, mások csak elhalasztottnak mondják.

— London, aug. 6. A parlament befejezte üléseit. A királynő kinyilatkoztatja trónbeszédében, hogy az idegen hatalmak iránti viszonyok kielégítők. Az olasz események Italia nagyobb egységét eredményezik. A királynő kívánja, hogy ez ügyek Italia javára rendeztessenek. Az amerikai események felett sajnálatát fejezi ki. Angolország semleges marad. A kormány reméli, hogy Syriában nem zavartatik meg a béke.

— Egy Londonból f. hó 3-káról kelt sürgöny szerint Ferdinand - Miksa osztrák főhg. s neje Osborna érkeztek, hogy a királynőnél látogatást tegyenek.

— A bukaresti hivatalos lap szerint a miniszterium lemondásának szövege következő: „Hercegi fenség! Minden szempontból sajnos hosszas viták következtében a törvényhozó gyűlés f. hó 22-ki (jul. 4.) ülésében, noha csekély többséggel, bizalmatlansági szavazatot nyilvánított fenséged miniszteriuma ellen. A gyűlés szavazatának indoklását nem szükség itt méltányolnunk; ez az egész ország által elítéltetett, s abban több mint elegendő okokat találhatni a gyűlés eloszlatására. Azonban fenséged kormány — felfogva a helyzet komolyságát, s tekintetbe véve azon rövid időköz, mely az ülésszak bezáratásától még elválaszt bennünket — azt hívé, miszerint az ország érdeke kívánja, hogy ne folyamodjék oly rendszabályhoz, melyből a jelen körülmények közt újabb izgatottság eredhetne: következőleg a miniszterium leteszi fenséged kezébe lemondását sat. Goleseo, Argyropoulos, Malinesco, Balinteano, Samecesco, Balcesco, jun. 24. 1861.” — Stirbein hg. mint a törvényhozó gyűlés elnöke f. hó 10-dikén, minthogy a tagok nem gyűltek össze teljes számmal, azt bezártak nyilvánítá E szerint a fejedelemségekben jelenleg se kamara se miniszterium nincs többé.

— New-York, jul. 16. McClellan a hadügyminiszteriumnak hivatalosan jelenti, hogy Program ezredes magát Beverleyben 600 külföldi szövetséggel megadta, és hogy Morris tábornok egy más nagy csapatot hívzén, azt Szt. George mellett megverte. A déli csapatok parancsnoka, Barnett tábornok megöletett. A szövetségi csapatok vesztesége halottakban 13, elleneiké 200-ra tétetik. Hét ágyú lón elfoglalva és 1000 ember elfogatva. McClellan tábornok sürgönye s szavakkal végződik: „Győzelmtünk tökéletes, s erős meggyőződés, hogy az elszakadás nyugoti Virginiában el van fojtva.” A képviselőházban elfogadott egy határozat, mely szerint a congressus — ha a tanács (senat) beleegyezik, magát jul. 19. elnapolja. Egy másik határozat, mely a béke ismét helyreállítását végett nemzeti convent egybehívását kívánja, 92 szavazattal 52 ellen elvetett. — New-York, július 17. „A szövetségi sereg ereje Matdowall tábornok által 55,000 emberre tétetik, ki tegnap az arlingtoni magasokról Fairfax-Courthouse felé nyomult előre. A congressus előtt törvényjavaslatok fektésznek, melyek a kalózság hatha-

tós elnyomása végett, a tengeri haderő átmenete s erősítésére 3,000,000 dollár engedélyezését javallják. Summa ura a rabszolgaság eltörlése iránt nyújtott be kérelmet, és ajánlja a rabszolgatartókat az egyesült államok kincstárából kármentesíteni. Breckinridge ur erélyes szónoklatot tartott, melyben Lincoln elnök eljárását, és nevezetesen a habeas-corpus-acta felfüggesztését a hatalommal alkotmányellenes visszaélésnek bélyegzi. Mondá többek közt, miszerint az ország gyors léptekkel megy előre a katonai kényuralomnak. Egy részt a szenvedélyesség, és más részt a szemfényvesztés annyira megy, hogy ezt az ember szinte rendesnek találja. Emlékeztet továbbá a Crittendenféle kenyérbírárságra, megjegyezvén, miszerint az országnak tudnia kell, hogy a congressus a polgárháború iszonyai elhárítására célzó végső kísérletet tudva utasította el magát.

Ujabb. — A péntek reggeli pesti lapok csak egy részét hozzák meg, a M. S. tudósítása szerint 20 tömött irt nagy ívet meghaladó, felirati javaslatnak.

A f. hó 8-i ülést, melyben a képviselőház e felirati javaslatot egyhangulag elfogadta, a P. N. következőleg írja le: A nemzet történetének egyik nagy-szerű momentumáról értesítjük a t. olvasó-közönséget,

A ma délelőtt 11 órakor tartott nyilvános ülésben, az ülés megnyitása és a legközelebbi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök, eltérve a szokásos formától, nem az időközben beérkezett iratokat jelenté be, hanem a tárgy fontosságánál fogva, a július 22-én felolvasott királyi leirat fölötti tanácskozást nyitotta meg.

A szónokok felszólításával megbízott jegyző, Deák Ferencz nevét kiáltotta ki.

Az ünnepelt hazafi e felszólításra helyéről felemelkedvén, az egész képviselő-testület és hallgatóság által dörgő éljenzéssel üdvözöltetett, s lényegében következő beszédet mondá: „Az országgyűlés feliratára válaszul leérkezett leirat minden jogos kívánsáimnak

kat megtagadja, s annak tartalma olyan, hogy ő azt képviselői állásánál fogva el nem fogadhatja. Szükségesnek tartja tehát, hogy a nemzet akarata nyilatkozzék, s erre nézve válaszfeliratot tart szükségesnek, melyre nézve bővebben formulázott javaslatát felolvasván, a ház asztalára leteendő.

Következők most a felirati javaslat felolvasása, melyet az indítványozó hazafi, Szalay Lászlóval felváltva teljesített; a remek szerkezetű javaslat csaknem minden pontját a ház lelkesült éljenzése kísérte, s bevégeztével a kitörő hazafias öröm oly élenken nyilvánult, minőt még alig hallott valaha parlament.

A roppant zajból érzhetőleg ki lehetett venni azon lelkesült felkiáltásokat, melyek a ház bevett szokásától eltérőleg a javaslatnak tüsténti elfogadását ajánlják. Végre a zaj némileg csöndesültével, felállott a patriachai tekintetű Bernáth Zsigmond és következő, megindulástól reszkető szavakat intézett a házhoz: „Tisztelt ház! Az imént felolvasott, angyali tollal írt javaslat szavainak hatása alatt szólnék, ne csodálkozzék a tisztelt ház, ha szavaimban akadozni fogok. E javaslat oly kimerítő, oly remek, hogy a világ minden jogutódai sem volnának képesek még valamit tenni hozzá. A munka bár terjedelmes, és hosszabb megfontolást követelne, azonban szavai szívünk mélyéből merítvük, s így mindegyikünk lelkiületében kitörőhözhatetlenül élnek, — s azért csak a ház általános véleményét véli tolmácsolni, midőn indítványozza, hogy e javaslat még e pillanatban fogadtassék el a ház által, (ropzant többség áll föl, lelkesülten éljenzve) kéri ezután az elnököt, hogy e remek művet oly számú példányokban nyomassa ki, hogy nem csak a batóságoknak, de az egyes községeknek megküldethessék. Reméli, hogy ennek az uralkodó dynastia is örülni fog.

Mert midőn a külbatalmak Lengyelország felosztását elhatározták, Mária Terezia bosszankodva kérdezé az illető szerződés aláírására felszólító miniszterétől, hogy képes tőle ily embertelenséget követni, s végre is csak a miniszterei által tett előterjesztésnek engedve, s könyökig megindulva írta azt alá. Az őszanya példája talán szelidebb érzelmekre indítandja a jelenlegi uralkodót is.

E mint már említők, megindulástól reszkető szavak után, mely nagy hazánklán parlamenten keszruiban egyik legszebb virágul tekinthető, mert egykori elvtársa, de ez országgyűlés alatt határozott politikai ellenesétől származott, Tisza Kálmán emelt szót, elmondván, hogy bár, saját személyét illetőleg jobb szeretne volna a javaslatban foglalt ragyogó eszméket határozat alakjában tenni le, de az általános többség ellen akadékoskodni nem akarván, elfogadja a javaslatot, nem csak úgy mint kisebbség, mely a többség akaratában megnyugodni tartozik, de azért is, mert annak minden szava szívének legszentebb érzelmeivel találkozik.

Elnök ezek után a kérdést Bernáth Zsigmond indítványára értelmében feltévé, midőn azokat, kik a javaslat elfogadását pártolják, felállításra felszólította volna, az egész ház felállott.

Végre a javaslat kinyomatni s a szokott módon a főrendekkel közöltetni rendeltetett.

Gabonaár Kolozsvárt augst. 8-án 1861.
(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztbúza 5 frt 70 kr. Elegybúza 4 frt 40 kr. Rozs 3 frt 20 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt 60 kr. Török-búza 3 frt 10 kr. Pityóka — frt — kr. Marhahús 18 kr.

T. és felelős szerkesztő DÖZSA DANIEL.

H I R D E T E S E K.

(227) Sz. 183 törv. — 1861

HIVATALOS.

Kolozsvár sz. k. város tanácsa teljes kora Stritzki Károly, kinek gyámság alatti maradása a volt árval bizottmányának 1857-be november 7-én 452. ab. szám alatt kelt határozata által, bizonytalan időre meghosszabbított, s a „Magyar Futár“ című hírlapból közléte volt. miután az őtai jó magaviselete által magát érdemesítette, a gyámság alól ezennel feloldozza és hogy ez a „Kolozsvári Közlöny“ című hírlapban kihirdetessék megrendeli.

Sz. k. Kolozsvár város Tanácsa f. é. augusztus 6-án tartott üléséből,

INEM HIVATALOS.

(61) 1861. (7—10)
Legújabb cs. k. szabad. készítményei a diszgyógyászatnak a pipereasztal számára.

NÖVÉNYI SZÁL-HAJKENŐCS.

Ezen, a vegyész kir. tanárának Berlinben Dr. LINDSE-nek felhatalmazása mellett a legcélszerűbb mű-vegyani eljárás szerint nagy gondalal tisztán növényi vegyületekből összeállított szál-hajkenőcs igen jótékonyan hat a haj növényére, miután azt a hajlékony-ságában fentartja s nem hagyja kiszáradni; e mellett a hajnak szép természetes fényt s nagyobb ruganyosságot kölcsönöz, míg másfelől egyszersmind a hajválasztékának a mega alakjában fentartására is különösen alkalmas.

A cs. k. szabad. növényi szál-hajkenőcs csak eredeti darabokban árultatik, melyeknek letett jegyei zöld és arany bronzban vannak elkészítve.

Ára egy eredeti darabnak 50 kr. o. é.

A fentebbi szépségügyi szerek beltartalma fölőlegessé tesz minden további magasztalást; — egy kis kísérlet elegendő arra nézve, hogy ezen közhasznú szereknek czélszerűsége és jelessegeről mindenki meggyőződhesék. — Valódi minőségben kaphatók egyedül csak:

Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczen: Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Dévén: Büchler A. Enyeden: Bisztritsányi A.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszegen: Mátéfi Béla gyógyszer; Károly-Fejérvárt: Rusz János; Kőhalomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvárt: Misselbacher fia és Teutsch; Sz. Újvárt: Placintár és fia gyógyszer; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szébenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsiszentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz. Údvárhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredán: Gozsy A.; Sz. Somlyón: Ruszka Ignác; Tasmádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff G.

BALZSAMOS OLAJ-SZAPPAN.

Ezen, a legújabb vegyészeti tapasztalatok szerint készített balzsamos olaj-szappan nem csak tisztító, hanem egyszersmind a puhaságot és frissességet is előmozdító tulajdonságai által megfelel mindazon kellekeknek melyek egy tökéletesen jó toilette- és egészségügyi szappantól megkívánatnak, s ezért mint gyenge s egyuttal hathatós napi mosdószer még a leggyengédebb és legérzékenyebb nők és gyermekek bőrére nézve is bizonyos ajánlatos.

A cs. kir. szabad. balzsamos olaj-szappan csak fekete betűkkel nyomtatott fehér pakét-csákban árultatik, melynek előlőrszén e szavakat „Gesetzlich deponirt“ tartalmazó vörös nyomású bélyeg van.

Ára egy eredeti pakétácskának 35 kr. o. é.

(232)

Kiadó szállás.

Három szoba, konyha, fűskamara, pince és hozzá tartozó padlás, hidutzában 281 szám alatt kiadó. Értekezhetni ugyanott.

(228)

Haszonbéri hirdetmény.

Az erdélyi unitárius nemes Statusnak nemes Alsó Fejér vármegyében Ladamoson, N. Szé-bentől csak két órai távolságra lévő rész jószágá, ugymint maga az udvarház, körülette fekvő gabonás, csűr, istálló, szép kiterjedésű szántó és kaszáló helyeivel s gyümölcsösseivel, e folyó 1861-ik évi szeptember 29-ik napjától kezdve jövő 1868 ik évi április 24-ik napjáig, hat és fél évre haszonbérre kiadó, a haszonbéri feltételekről és a jószág terjedelméről tudomást vehetni helyt Ladamoson gazdatiszt Kovács Jánosnál, és Kolozsvárt Ferenczi Mozesnél beiső magyar-utczában 410. szám alatt.

(231)

Eladó ház.

Külmonostortczában a 152. számú ház eladó. Értekezni lehet a tulajdonossal helyt vagy a városház 10 számú hivataloszájában.

STERN JÁNOS
könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

Az utolsó Czaporog,

orosztörténeti regény két szakaszban, utójátékkal.

Viardot után írta Khern Ede.

A tiszta jövedelem fele nyilvános számadás mellett a m. t. akadémia palotájára van felajánlva. Ára 1 frt 20 kr.

1832-iki országgyűlésen alkotott

B Á N K B Á N

eredeti nagy dalmű 3 felvonásban, zongorára két kézre alkalmazta ERKEL FERENCZ, ára 7 ujforint.

La guerre et la Paix

ercherches sur le principe et la Constitution du droit des gens, par Proudhon 2 kötet 5 ft. 25.

De la justice dans la revolution et dans l'eglise par Proudhon 12 kötet. 11 ft. 25 kr.

La société en france

et le gouvernement. Ára 3 ft. 75 kr.

Mein Leben und Wirken

in Ungarn in den Jahren 1848 und 1849.

von ARTHUR GÖRGEY.

2 kötet, ára 6 frt 75 kr. osztrák értékben.

(225) Egy francia születésű erdélyi fiatal ember ajánlkozik egy udvarhoz mint számtartó, vagy egy industrial vállalat mellé mint számvivő, vagy írnok. — Fő feltétel egy szolid bálnás mód. — Leveleket V. A. cím alatt poste restante Nagy Szében.

(218) Ezen szabad királyi Kolozsvár városa területén a kétvíz közti tizedben 363 és 362 szám alatt létező nagy kiterjedésű telkek, a rajtok találtató új épületekkel — igen kedvező feltételek mellett — örök áron eladók. Értekezhetni irántuk Medgyesi Ignác ural.

AZ EV. REF. FÖTANODA KÖNYVTOMDÁJA. (Bécsi farokutca 74. sz.)